

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropski program za vključevanje državljanov tretjih držav

(COM(2011) 455 final)

(2012/C 181/23)

Poročevalec: **Cristian PIRVULESCU**

Evropska komisija je 20. julija 2011 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropski program za vključevanje državljanov tretjih držav

COM(2011) 455 final.

Strokovna skupina za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 29. februarja 2012.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 479. plenarnem zasedanju 28. in 29. marca 2012 (seja z dne 28. marca) s 170 glasovi za, 14 glasovi proti in 11 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi

1.1 Odbor pozdravlja sporočilo Evropske komisije in meni, da je pomemben korak naprej pri razumevanju in obvladovanju izzivov, povezanih z vključevanjem državljanov tretjih držav v države članice EU.

1.2 Sporočilo se nanaša na poglobljena področja ukrepanja, v njem pa so natančno določene vloge in odgovornosti v zvezi z oblikovanjem in izvajanjem programa za vključevanje. Poudarek na vlogi lokalnih in regionalnih oblasti je sicer upravičen, vendar pa ni jasno, kakšni so predvideni ukrepi, s katerimi bi te oblasti spodbudili k dejavnejši udeležbi v tem procesu. T. i. modularni pristop pomeni precejšnje možnosti pri oblikovanju nacionalnih politik, vendar so z njim povezana tudi nekatera tveganja.

1.3 Pristop v sporočilu je sicer celovit in strukturiran, vendar pa v njem niso ustrezno upoštevani kompleksni politični in družbeno-gospodarski izzivi, s katerimi se sooča evropska družba. Gospodarska kriza in njene posledice so trenutno glavno gonilo programa za vključevanje; vplivajo namreč na evropsko javno mnenje, lokalne in nacionalne oblasti pa so zaradi njih pod finančnim pritiskom. Odbor zato predlaga, da bi ob upoštevanju sedanjih družbeno-gospodarskih razmer predlog ponovno preučili ter opredelili specifične institucionalne in finančne instrumente, s katerimi bi lahko podprli cilje vključevanja. Zlasti opozarja tudi na razsežnost komuniciranja. Že sedaj je jasno, da so v času gospodarske krize bolj priljubljeni ukrepi, ki niso naklonjeni priseljevanju. Izredno pomembno je, da Evropska komisija in druge institucije EU uskladijo prizadevanja in organizirajo stalne, daljnosežne in učinkovite komunikacijske kampanje, s katerimi bi zajezile razmah razprav in stališč, usmerjenih proti priseljevanju. Ta so v številnih evropskih državah že nevarno blizu temu, da postanejo del

prevladujočega političnega diskurza. Takšno stanje neposredno ogroža samo bistvo EU kot integriranega demokratičnega subjekta.

1.4 Odbor ugotavlja, da nimajo vsi državljani tretjih držav enakega statusa, in predlaga, da se ta raznolikost upošteva tudi pri preučitvi in oblikovanju politik. Med migranti so državljani držav, ki imajo možnosti za pridružitve EU, državljani neevropskih držav, ki živijo in delajo v EU, pa tudi ljudje, ki niso državljani držav EU, vendar so upravičeni do mednarodne zaščite na njenem ozemlju. Priznavanje te raznolikosti ne bi smelo povzročiti vrzeli v politikah ali voditi v sprejemanje diskriminatornih ukrepov, še manj pa v določanje minimalnih standardov in ukrepov za vključevanje. Odbor ravno tako meni, da je treba v splošni program vključevanja zajeti tudi državljane EU, ki živijo in delajo v drugih državah članicah. Še zlasti problematično je stanje Romov in sezonskih delavcev migrantov. Pogoje za vstop in bivanje sezonskih delavcev migrantov iz tretjih držav trenutno obravnava Evropski parlament in Evropski svet, EESO pa je mnenje na to temo sprejel leta 2011⁽¹⁾. Evropska politika bi se morala lotiti reševanja težkega vprašanja nezakonitih priseljencev, ki predstavljajo posebej ranljivo skupino prebivalstva.

1.5 Poudarek v sporočilu na udeležbi državljanov tretjih držav je sicer upravičen, vendar pa v njem ni dovolj odločno navedeno, da je takšna udeležba nujno potrebna ter da jo je treba podpreti in spodbuditi s posebnimi instrumenti. Še zlasti problematična je udeležba v civilnem in političnem življenju nacionalnih in lokalnih skupnosti. Odbor meni, da sta jasna opredelitev interesov in zmožnost oblikovanja skupnih predlogov v partnerstvu z javnimi in zasebnimi organi nujen predpogoj za kakovostno, participativno in učinkovito politiko vključevanja.

⁽¹⁾ UL C 218, 23.7.2011, str. 97–100.

1.6 Odbor spodbuja Evropsko komisijo, naj se osredotoči na vključevanje tako, da mu posveti „evropsko leto“ ali nameni osrednjo pozornost v enem od prihodnjih let, ter upa, da bo program vključevanja skupaj z drugimi institucijami EU še naprej povezovala z drugimi velikimi prednostnimi nalogami na področju politike, kot sta strategija Evropa 2020 in program za varstvo temeljnih pravic, ki je trenutno v postopku pregleda.

1.7 Odbor je še vedno trdno zavezan sodelovanju z drugimi institucijami EU pri oblikovanju ključnih politik in programov za vključevanje državljanov tretjih držav. Poleg tega je odločen, da si bo prizadeval za povezovanje evropske civilne družbe s programom za vključevanje ter za lažje sodelovanje državljanov tretjih držav v strukturiranem dialogu na evropski ravni.

2. Uvod

2.1 Sodelovanje EU za vključevanje oseb, ki niso državljani držav članic EU, se je začelo s programom iz Tampereja (1999). Leta 2004 so bila sprejeta skupna osnovna načela za politiko vključevanja priseljencev v Evropsko unijo. Njihov namen je bil pomagati državam članicam EU pri oblikovanju politik vključevanja in opredelitvi širšega institucionalnega okvira, ki bi vključeval različne evropske, nacionalne, regionalne in lokalne akterje. Skupni program Komisije za vključevanje iz leta 2005, ki naj bi omogočil izvajanje skupnih osnovnih načel, je pomenil napredek, vendar pa ni rešil velikih izzivov vključevanja, ki so še vedno precejšnji. Cilji EU v zvezi z vključevanjem so leta 2009 postali tudi del stockholmskega programa, kasneje pa del strategije Evropa 2020, vendar pa njihova vključitev v te velike politične programe ni pomembno vplivala na uveljavitev politike vključevanja.

2.2 Komisija je julija 2011 predlagala prenovljen evropski program za vključevanje državljanov tretjih držav, ki je usmerjen predvsem v širšo in učinkovitejšo udeležbo migrantov ter odločnejše ukrepanje na lokalni ravni. Državam izvora poleg tega omogoča, da imajo pomembnejšo vlogo pri nastajanju politik. Poglavitno načelo pri oblikovanju politik je prožnost; Evropska komisija zato pripravlja evropsko zbirko pristopov, ki jih države članice lahko uporabijo glede na svoje potrebe in prednostne naloge. V podporo programu za vključevanje so bili določeni tudi skupni kazalniki ⁽²⁾.

2.3 EU je pri oblikovanju programa za vključevanje ohranila institucionalno in komunikacijsko infrastrukturo, ki jo sestavljajo naslednji elementi: mreža nacionalnih kontaktnih točk za vključevanje; evropski forum za vključevanje, platforma za dialog med vsemi zainteresiranimi stranmi, ki so dejavne na področju vključevanja; evropska spletna stran o vključevanju, osrednja točka za neposredno izmenjavo informacij, dokumentacije in spletne zbirke podatkov; Priročnik o vključevanju za oblikovalce politik in strokovne delavce ter Evropski sklad za vključevanje, ki podpira prizadevanja držav članic EU pri vključevanju državljanov tretjih držav v evropsko družbo. Portal EU o priseljevanju je začel delovati 18. novembra 2011.

⁽²⁾ Eurostat, *Indicators of Immigrant Integration – A Pilot Study* (Kazalniki o vključevanju priseljencev – pilotna študija), Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2011.

2.4 Nova pravna določba v Pogodbi (člen 79(4) PDEU) v zvezi s podporo EU za dejavnosti na področju vključevanja državljanov tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državah članicah, določa bolj zanesljivo podlago za usklajeno ukrepanje držav članic ter trajno zavezo Evropske komisije in drugih institucij EU.

2.5 V delovnem dokumentu služb Komisije, ki spremlja obravnavano sporočilo, so navedeni nekateri glavni izzivi za vključevanje državljanov tretjih držav, kot so nizka stopnja zaposlenosti migrantov, zlasti žensk, povečevanje brezposelnosti in veliko število „previsoko kvalificiranih“ oseb, vse večje tveganje socialne izključenosti, odstopanje pri stopnjah izobrazbe in zaskrbljenost javnosti zaradi nezadostnega vključevanja migrantov ⁽³⁾.

3. Splošne ugotovitve

3.1 EESO pozdravlja stališče, da je vključevanje deljena odgovornost, in poziva države članice EU, naj to vprašanje umestijo med svoje prednostne naloge. Na ta način bo mogoče na nacionalni ravni ohraniti odprto, vključujoče in stabilno demokratično okolje ⁽⁴⁾. Kljub temu pa si bo treba na ravni EU za to še precej prizadevati. Institucije EU že sedaj zagotavljajo okvir za nadzor, primerjalne analize in izmenjavo dobrih praks. Vendar pa bo treba številnim področjem posvetiti še več pozornosti. Zato bi morali biti evropski finančni instrumenti bolj prilagojeni ciljem vključevanja. Izvesti je treba tudi poglobljeno analizo veljavne zakonodaje, zlasti v zvezi z delovnimi postopki za državljane tretjih držav.

3.2 EESO glede na razpoložljive podatke meni, da bi moral imeti program EU za vključevanje bolj jasne cilje in usmeritve. V ta namen predlaga sistem, v okviru katerega bi države članice EU določile specifične cilje vključevanja ter svoje državljane in državljane drugih držav stalno obveščale o njihovem uresničevanju. Splošnega cilja o vzpostavitvi konkurenčne in vključujoče Evrope ne bo mogoče doseči, če ne bodo upoštevani tudi 4 % prebivalstva EU ⁽⁵⁾, ki predstavljajo državljane tretjih držav.

3.3 Program za vključevanje je izjemno kompleksen, zato je treba v zvezi z njim sprejeti zaveze na vseh ravneh. Da bi prispevali k uresnitvi tega prenovljenega programa za vključevanje, se EESO zavzema za okrepljeno sodelovanje z Evropsko komisijo, Odborom regij in drugimi institucijami EU. Poudarek na lokalni razsežnosti je več kot dobrodošel. Ravno tako je pomembno tudi izboljšanje zmogljivosti civilne družbe in podjetij na lokalni ravni. Migrante je treba spodbuditi, da si ustvarijo lastne mreže in združenja, ki jim lahko pomagajo pri dostopu do informacij, financiranja in postopka sprejemanja odločitev.

⁽³⁾ Delovni dokument služb Komisije – Evropski program za vključevanje.

⁽⁴⁾ Glej povzetek pomislekov v zvezi z migracijo državljanov držav članic EU in tretjih držav v rezultatih prve raziskave Eurobarometer o vključevanju migrantov, MEMO/11/529, Bruselj, 20. julij 2011.

⁽⁵⁾ Popolni podatki v dokumentu COM (2011) 291 final – Letno poročilo o priseljevanju in azilu (2010).

3.4 Razvoj evropske zbirke pristopov je nujen in dokazuje, da je priručnik o vključevanju, ki ga bo ta zbirka nadomestila, za institucije zelo pomemben. Zagotavljati je treba ustrezne informacije o tej zbirki pristopov ter o možnostih za financiranje projektov z znatnim vplivom. EESO upa, da se bo zbirka uporabila za reševanje najpomembnejših izzivov, povezanih z vključevanjem, na nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

3.5 Zbirka pristopov sicer ne bi smela vplivati na usklajenost politike vključevanja kot celote. EESO poziva nacionalne, regionalne in lokalne oblasti, naj nadaljujejo delo na podlagi participativnih strategij za vključevanje. Države članice in Evropsko komisijo spodbuja, naj nacionalnim kontaktnim točkam za vključevanje dodelijo več pristojnosti, da bodo lahko delovale kot pobudnice za strateško oblikovanje ukrepov za vključevanje.

3.6 EESO pozdravlja nedavno študijo Eurostata o kazalnikih vključevanja⁽⁶⁾. To je izredno uporaben instrument, ki omogoča natančno spremljanje učinka politik in programov, izvedbo primerjalne ocene prakse v državah članicah in oblikovanje bolj utemeljene politike. Kot je že bilo navedeno, so ti kazalniki pomembni ne le za zagotavljanje spremljanja in ocenjevanja, temveč tudi za določanje specifičnih ciljev politike in programov vključevanja.

4. Posebne ugotovitve

4.1 Vključevanje z udeležbo

4.1.1 Družbeno-gospodarski prispevek migrantov

4.1.1.1 Družbeno-gospodarski prispevek migrantov je ključni element programa za vključevanje. EESO se zavzema za spremembo odnosa do migrantov, ki pogosto veljajo za morebitno breme za sisteme socialne varnosti oziroma za poceni delovno silo v primerjavi z državljani držav članic EU. Meni, da so migranti predvsem in zlasti osebe, ki imajo temeljne pravice, hkrati pa tudi pomembno prispevajo k družbi, gospodarstvu in kulturi države gostiteljice. Prepričan je tudi, da je vključevanje dvostranski proces, in spodbuja migrante, naj se vključijo v socialno in kulturno izmenjavo s skupnostjo in družbo, v katero so se priselili. To pomeni zlasti pridobivanje jezikovnega znanja in sodelovanje v izobraževalnem sistemu države gostiteljice. Družba in državljani v Evropi pa se morajo zavedati, da se bodo morali soočiti z resnimi srednje- in dolgoročnimi demografskimi problemi ter da je delna rešitev lahko tudi v reguliranih migracijah.

4.1.1.2 Pridobitev jezikovnega znanja je pomemben dejavnik vključevanja, vendar pa iz sporočila Komisije ni jasno, kakšne posebne instrumente namerava uporabiti za izpolnitev tega cilja.

4.1.1.3 Udeležba na trgu dela je ključno merilo za ugotavljanje uspešnosti vključevanja. V sporočilu je sicer pravilno

⁽⁶⁾ Eurostat 2011, Kazalniki vključevanja priseljencev – pilotna študija (*Indicators of Immigrant Integration. A Pilot Study*).

navedeno, da bi morala biti stopnja zaposlenosti državljanov tretjih držav mnogo bolj podobna stopnji zaposlenosti državljanov EU, zlasti pri ženskah, ki so v tem pogledu še posebej prizadete. Toda to izključno količinsko merilo ne odraža vseh okoliščin zaposlovanja. Druga vprašanja, ki so s tem tesno povezana in bi jih bilo treba v celoti zajeti v program za vključevanje, so priznavanje predhodnih kvalifikacij, plač, pravic, vključno z njihovim prenosom, dostop do usposabljanja in varnost zaposlitve. Še bolj bi se bilo treba posvetiti tudi problemu zaposlovanja žensk.

4.1.1.4 EESO je močno zaskrbljen zaradi neposrednih in posrednih učinkov zakonodaje EU o statusu delavcev migrantov⁽⁷⁾. Čeprav je bil na podlagi modre karte EU, direktive o enotnem dovoljenju oziroma direktive o sezonskih delavcih dosežen določen napredek, je upravičeno domnevati, da direktive o delu različno obravnavajo delavce ali migrante glede na to, od kod ti prihajajo ter kakšna so njihova znanja in spretnosti, na ta način pa še spodbujajo sedanje neenako obravnavanje⁽⁸⁾. Evropski delovni predpisi razlikujejo med visoko- in nizkokvalificiranimi delavci ter jim priznavajo različne ravni pravic.

4.1.1.5 EESO opozarja, da bi lahko spodbujanje krožnih migracij brez ustreznih namenskih sredstev povzročilo povečanje obsega nedovoljenih migracij ter izjemno nizko stopnjo zaščite delavcev. Taka politika je tudi etično sporna, če je njen cilj vračanje delavcev v državo izvora, ne omogoča pa jim prenosa njihovih pravic ali dela za razumno dolgo obdobje v državi gostiteljici.

4.1.1.6 Še bolj si je treba prizadevati za večjo udeležbo mladih iz priseljenjskih družin v izobraževalnem sistemu. Z izobraževanjem je treba začeti že v zgodnjem otroštvu, da bi bila udeležba v kasnejših fazah izobraževanja višja. V sporočilu je navedenih nekaj primerov morebitnega ukrepanja, med drugim so to programi mentorstva, tečaji za starše in zaposlovanje učiteljev z migrantskim poreklom. EESO meni, da so vsi ti ukrepi sicer koristni, vendar poziva k bolj usmerjeni uporabi takih praks in učinkovitejšemu financiranju programov, ki se organizirajo v izobraževalnih ustanovah ali v povezavi z njimi.

4.1.1.7 Zagotavljanje boljših življenjskih pogojev mora biti še naprej prednostna naloga programa za vključevanje. V sporočilu je tako navedeno, da morajo biti upravičenci do mednarodne zaščite v središču prizadevanj na lokalni in nacionalni ravni. EESO se popolnoma zaveda potreb te specifične skupine prebivalstva, vendar pa obenem opozarja tudi na druge ranljive skupine. EESO predlaga, naj Evropska komisija posebno pozornost nameni primerom, kjer je združenih več dejavnikov ranljivosti, denimo pri romskih ženskah, ter jih obravnava kot

⁽⁷⁾ UL C 218, 23.7.2011, str. 97–100 in UL C 354, 28.12.2010, str. 16–22.

⁽⁸⁾ Evropsko združenje za zaščito človekovih pravic, Delovne migracije v EU: sistem več hitrosti na podlagi neenakega obravnavanja? (*Foreign workers in the EU: moving towards multiple standards, founded on unequal treatment?*), 17. oktober 2011.

prednostne. EU ima poleg tega sedaj z Listino EU o temeljnih pravicah učinkovito in vizionarsko orodje, ki bi moralo usmerjati zakonodajne dejavnosti na področju vključevanja.

4.1.1.8 EESO obžaluje, da se Komisija zgolj na kratko ukvarja s položajem Romov. Številni izmed njih, ki prihajajo iz tretjih držav, namreč v državah gostiteljicah živijo v zelo težkih pogojih, brez dostopa do osnovne infrastrukture in storitev. EESO ugotavlja, da so med državljani tretjih držav in državljani držav članic s pravnega vidika sicer občutne razlike, problem ranljivih skupin prebivalstva pa je povsod enak. Poleg tega je treba zaščititi temeljne človekove pravice vseh ljudi, ne glede na njihov pravni status.

4.1.1.9 Za uresničitev ciljev programa za vključevanje je treba bolje izkoristiti finančna sredstva EU. EESO ugotavlja, da je poraba javnih sredstev za socialne programe zaradi finančne krize pod pritiskom, in meni, da bi se lahko sredstva EU izkazala za bistvena pri podpori ključnih projektov, s katerimi je mogoče oblikovati vsaj zanesljivo podlago za dobro prakso. Informacije v zvezi s financiranjem bi morale biti lahko dostopne, financiranje samo pa bi moralo zagotavljati dovolj spodbud za udeležbo lokalnih oblasti ter javnih in zasebnih institucij. Razpoložljiva sredstva je treba uporabiti za spodbudo organizacijam civilne družbe, da se povežejo in delujejo na lokalni ravni, pri tem pa posebno pozornost posvetiti udeležbi skupnosti migrantov.

4.1.1.10 EU bi morala pokazati, da je naklonjena mrežam in organizacijam migrantov na lokalni, regionalni in nacionalni ravni. Ustvarjanje mrež in socialnega kapitala prispeva k vključevanju od spodaj navzgor in oblikuje okolje, v katerem se migranti počutijo bolj usposobljeni in odgovorni za uveljavljanje svojih pravic in možnosti. Mreže in organizacije morajo podpirati vključevanje, ne pa postati instrument za nadaljnjo segregacijo. EESO predlaga, naj vzpostavijo partnerstva z organizacijami, ki delujejo v državi gostiteljici. EU mora biti dovzetna za nove oblike udeležbe in sodelovanja, in sicer z uporabo informacijske tehnologije in z večjo mobilnostjo.

EESO priporoča, naj Evropska komisija ponovno preuči zakonodajo o delu migrantov, saj ta v sedanji obliki povzroča diskriminatorno in neenako obravnavo. Svetuje ji tudi, naj državam članicam še naprej omogoča, da bodo lažje sprejemale ukrepe za močnejše in boljše vključevanje.

4.1.2 Pravice in obveznosti – doseganje enake obravnave in občutka pripadnosti

4.1.2.1 EESO pozdravlja posebno pozornost, namenjeno politični udeležbi migrantov kot izvoljenih predstavnikov,

volivcev ali članov posvetovalnih teles. Ta vidik predstavlja pomembno preizkušnjo za evropsko demokracijo. Za zagotavljanje vključevanja na srednji in dolgi rok in preprečevanje diskriminacije migrantov je nujno, da se ti vključijo tudi v politiko. Politična udeležba in institucionalizirane oblike skupnega delovanja lahko omogočijo vključitev migrantov v politični proces, kar lahko prepreči odtujevanje in radikalizacijo. V podporo taki politični udeležbi je treba ponovno preučiti veljavna pravila o državljanstvu v posameznih državah. EESO se zato zavzema, da bi imeli državljani tretjih držav pravico voliti na lokalnih, regionalnih, nacionalnih in evropskih volitvah, pa tudi s tem povezano pravico, da kandidirajo na volitvah. To je med drugim mogoče urediti tudi tako, da se zakonitim migrantom dodeli državljanstvo EU. Ta ima znova priložnost, da prevzame vodilno vlogo na področju demokratičnih inovacij ter preizkusi nove oblike udeležbe in sodelovanja.

4.2 Bolj dejavno ukrepanje na lokalni ravni

4.2.1 Poudarek na lokalni ravni je popolnoma upravičen, saj storitve zagotavljajo predvsem lokalne oblasti, ki poleg tega ustvarjajo tudi neposredno okolje za vključevanje. Uspešni projekti vključevanja imajo lahko glede na velikost lokalne skupnosti pomemben vpliv na življenje skupnosti in migrantov. Izredno pomembno je, da imajo lokalne oblasti in zasebni subjekti na voljo kakovostne informacije ter omogočen dostop do evropskih in nacionalnih finančnih sredstev.

4.2.2 EESO ugotavlja, da so problematična zlasti velika urbana območja, kjer se številni migranti pogosto naseljujejo v obrobni in dokaj izoliranih soseskah. Dostop do javnih storitev in delovnih mest je zgolj del problema. Še večji izziv je urbanistično načrtovanje, ki mora biti obenem trajnostno in vključujoče. EESO priporoča, naj Evropska komisija dejavno podpre projekte, ki omogočajo pospešitev programa za vključevanje, da bodo zajemali temeljne vidike bivanja in urbanistike.

4.2.3 Pristop od spodaj navzgor je zelo obetajoč, vendar le, če ga bomo primerno podprli in zanj zagotovili ustrezna sredstva. V okviru prihodnje finančne perspektive je izredno pomembno, da Komisija izpolni svojo obljubo ter poenostavi postopke financiranja in nameni ustrezne vire za lokalne projekte⁽⁹⁾. Za povečanje pristojnosti lokalnih akterjev je lahko odločilnega pomena boljše usklajevanje različnih virov financiranja, kot so predlagani sklad za migracije in azil, ki se ukvarja z vprašanji azila, vključevanja in vračanja migrantov, predlagani sklad za notranjo varnost, Evropski socialni sklad in Evropski sklad za regionalni razvoj.

⁽⁹⁾ Glej sporočilo Komisije COM(2011) 749 final „Gradimo odprto in varno Evropo: proračun za notranje zadeve za obdobje 2014–2020“ in s tem povezane predloge uredb 750-751-752-753.

4.3 Vključevanje držav izvora

4.3.1 Udeležba držav izvora v procesu je ključna faza pri oblikovanju celovitega programa za vključevanje⁽¹⁰⁾. Nekatere države članice EU so za vzpostavljanje stikov z državami izvora že razvile dobro prakso. Vendar pa je treba opozoriti, da številne države iz različnih razlogov niso posebej zainteresirane za sodelovanje z EU na področju migracij. Še bolj očitne so omejitve v zvezi z morebitnimi upravičenci do mednarodne zaščite⁽¹¹⁾. Globalni pristop k vprašanju migracij predstavlja dober institucionalni okvir za lažje sodelovanje s tretjimi državami in reševanje nujnih zadev, povezanih z mobilnostjo. Vendar pa bi lahko obravnavanje vprašanja migracij zgolj glede na njegov vpliv na trg dela EU povzročilo nižjo stopnjo zaščite migrantov ali celo njihovo diskriminacijo.

4.3.2 EU bi morala še naprej sodelovati z državami izvora migrantov in tako olajšati postopke pred njihovim odhodom. Treba je opozoriti, da selitev v EU v mnogih državah velja za zelo dobro priložnost, kar lahko spodbudi razmah korupcije.

EU bi se morala odločno lotiti omejevanja takega morebitnega razvoja, saj pomeni večje stroške za bodoče migrante in vpliva na njihove načrte za vrnitev v državo izvora.

4.3.3 EESO meni, da je najboljši način za trajnostni prispevek k razvoju držav izvora oblikovanje razumnih delovnih pogojev pa tudi izboljšanje sposobnosti migrantov, da ustanovijo nadnacionalna podjetja ali se vrnejo v državo izvora ter tam uporabijo svoja znanja in spretnosti ter motivacijo. EESO priporoča, da se za migrante, ki se vrnejo v državo izvora, na bilateralni ravni ustanovijo sistemi za podporo novim podjetjem in podjetniškim spodbudam. Države izvora in države gostiteljice bi se lahko partnersko povezale in ustvarjale priložnosti za svoje državljane, podjetja in skupnosti. Nekateri primeri sodelovanja že dokazujejo, da je mogoče potrebe delodajalcev uskladiti s kvalifikacijami migrantov.

4.3.4 Spodbujanje krožnih migracij je upravičeno, če tovrstna zakonodaja neposredno ali posredno ne vpliva na pravice državljanov tretjih držav⁽¹²⁾.

V Bruslju, 28. marca 2012

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON

⁽¹⁰⁾ UL C 44, 16.2.2008, str. 91–102. Tema politike EU za priseljevanje in sodelovanje z matičnimi državami za spodbujanje razvoja je bila obravnavana tudi na šesti seji Evropskega foruma za vključevanje (glej <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-european-integration-forum-6>).

⁽¹¹⁾ UL C 18, 19.1.2011, str. 80–84.

⁽¹²⁾ Glej opombo 5.

PRILOGA

k Mnenju Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Naslednji kompromisni amandma, ki je bil med razpravo zavrnjen, je prejel vsaj četrtino glasov (člena 51(6) in 54(3) poslovnika):

Kompromis**Točka 4.1.2.1**

EESO pozdravlja posebno pozornost, namenjeno politični udeležbi migrantov kot izvoljenih predstavnikov, volivcev ali članov posvetovalnih teles. Ta vidik predstavlja pomembno preizkušnjo za evropsko demokracijo. Za zagotavljanje vključevanja na srednji in dolgi rok in preprečevanje diskriminacije migrantov je nujno, da se ti vključijo tudi v politiko. Politična udeležba in institucionalizirane oblike skupnega delovanja lahko omogočijo vključitev migrantov v politični proces, kar lahko prepreči odtujevanje in radikalizacijo. V podporo taki politični udeležbi je treba ponovno preučiti veljavna pravila o politični udeležbi državljanstva v posameznih državah. EESO se zato predlagazavzema, da bi imeli državljani tretjih držav pravico voliti na lokalnih in regionalnih, nacionalnih in evropskih volitvah, pa tudi s tem povezano pravico, da kandidirajo na volitvah. ~~To je med drugim mogoče urediti tudi tako, da se zakonitim migrantom dodeli državljanstvo EU.~~ Spodbujati je treba tudi večjo udeležbo na ravni EU. Ta ima znova priložnost, da prevzame vodilno vlogo na področju demokratičnih inovacij ter preizkusi nove oblike udeležbe in sodelovanja.

Rezultat glasovanja

Za: 70

Proti: 77

Vzdržani: 28